

Förslagen om en återgång till en restriktiv sjukförsäkring som presenterades i våras är djupt oroande. Ett införande av den så kallade stupstocken då man blir utförsäkrad efter ett års sjukskrivning skulle drabba cancerpatienter särskilt hårt. Det måste vara medicinska behov och inte datumgränser om styr rätten till ekonomisk ersättning under perioden man är sjuk, skriver tre läkare i en debattartikel publicerad i Göteborgs-Posten.

Ovärdigt att cancersjuka under behandling ska förlora sin inkomst

V arje år får cirka 69 000 personer veta att de behöver genomgå en cancerbehandling. Cirka 600 000 personer lever med cancer och antalet anhöriga är långt fler. Cancer berör alla. Tack vare vetenskaplig utveckling, nationella vårdprogram och engagerade läkare överlever allt fler sin cancerdiagnos. Men cancersjukdomar tar lång tid att tillfriskna från, ibland flera år. En förutsättning för tillfrisknande är tid för rehabilitering och återhämtning utan oro för sin försörjning eller situation på jobbet. En sådan oro kan riskera att försämra både den psykiska och fysiska hälsan.

Tyvärr föreslår utredningen en återgång till den tidigare restriktiva tolkningen av sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen som fanns innan 2021 med en stupstock efter 12 månaders sjukskrivning. Flera remissinstanser har pekat på metodbrister i utredningen. Patienternas och sjukvårdspersonalens perspektiv finns inte med. Dessutom saknar utredningen förståelse för hur olika sjukdomstillstånd påverkar rehabiliteringen och ingen hänsyn tas till förekomsten av kroniska sjukdomar där behov finns för längre sjukskrivningsperioder.

Många av de nya cancerbehandlingarna innefattar långvariga tilläggsbehandlingar för att stärka chansen för långsiktig bot. Immunterapi och CAR-T behandlingar har givit nya möjligheter men kräver sjukhusvistelser och lång rehabilitering innan patienten är återställd. Behandlingarna och återhämtningen kan mycket väl ta mer än ett år.

En annan grupp som utredningen missat är patienter med avancerad cancer som vi numer kan hålla tumörfria under mycket lång tid och där behandlingen pågår årsvis och möjligheten till återgång i arbete är begränsad under de första åren och där utrymme för rehabiliteringsprocessen är angelägen. En särskilt utsatt grupp är unga vuxna med cancer som många gånger är

DEBATTÖRER



Foto: Jonas Holm, STEFAN TELL

PER KARLSSON, ordförande Svensk Onkologisk Förening, professor/överläkare Onkologi Sahlgrenska Akademin/Sahlgrenska Universitetssjukhuset


ELIN KARLSSON, ordförande Sjukhusläkarna, överläkare i kirurgi vid Södertälje sjukhus

JONAS HOLM, ledamot Sjukhusläkarna, överläkare i kirurgi vid Skellefteå lasarett

behovsanställda och med de här förslagen riskerar att få sämre rätt till sjukpenning.

Om en person med yrkesutbildning och erfarenhet i stället kan fortsätta i sitt yrke är två till tre månaders extra sjukskrivning en god investering.

Utredaren menar all en mer restriktiv sjukskrivningsprocess sparar pengar åt staten. Att prövas mot alla arbeten på arbetsmarknaden är ett stort resursslöseri, inte bara för den enskilde utan även för samhället när stora summor, arbete och ansträngningar lagts i yrkesutbildning eller längre universitetsstudier. Om en person med yrkesutbildning och erfarenhet i stället kan fortsätta i sitt yrke är två till tre månaders extra sjukskrivning en god investering. Mer fokus på rehabiliteringsstöd till dessa är också angeläget.



Vår erfarenhet som läkare är att en bortre tidsgräns påverkar cancerdrabbade särskilt hårt. Behandlingarna är ofta mycket krävande, långa och påverkar såväl den fysiska som den psykiska hälsan. En person som drabbas av cancer behöver tid och trygghet att kunna tillfriskna och rehabiliteras. Så länge man är sjuk och har nedsatt arbetsförmåga ska man ha rätt till sjukpenning.

Här är våra uppmaningar till regeringen:

- Tidsstumpstockar är inte förenliga med regeringens ambition om medicinska förutsättningar vid planering av vård – i stället för almanacksgarantier
- Regeringen bör omedelbart ta bort förslaget om bortre tidsgräns för cancersjuka och andra med långvariga sjukdomar men för arbetslivet möjlig gynnsam prognos
- Öka inte belastningen på en redan hårt pressad sjukvård och sjuka patienter
- Lyssna på professionen, vi har omfattande sakkunskap

Slutligen, försämra inte möjligheterna att tillfriskna från cancer, alla kan drabbas.

Den här debattartikeln är ett gemensamt initiativ från Svensk Onkologisk Förening och Sjukhusläkarna, publicerad på Göteborgs Posten den 30 augusti 2024.